

Osmanlı Hanedanı'nın Kayıt Defteri

OSMAN SELAHEDDİN OSMANOĞLU

OSMANLI HANEDANI'NIN KAYIT DEFTERI

Osman Selaheddin Osmanoglu

Osmanlı Tarihi

TİMAŞ YAYINLARI | 4608
Osmanlı Tarihi Dizisi | 26

EDİTÖR

Zeynep Berktaş

KAPAK TASARIMI

Ravza Kızıltuğ

İÇ TASARIM

Nur Kayaalp

1. BASKI

Şubat 2019, İstanbul

ISBN

ISBN: 978-605-08-2979-2

TİMAŞ YAYINLARI

Cağaloğlu, Alemdar Mahallesi,
Alayköşkü Caddesi, No: 5, Fatih/İstanbul
Telefon: (0212) 511 24 24

timas.com.tr

timas@timas.com.tr

timasyayinrubu

Kültür Bakanlığı Yayıncılık
Sertifika No: 12364

BASKI VE CİLT

Sistem Matbaacılık
Yılanlı Ayazma Sok. No: 8
Davutpaşa-Topkapı/İstanbul
Telefon: (0212) 482 11 01
Matbaa Sertifika No: 16086

YAYIN HAKLARI

© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak
Timaş Basım Ticaret ve Sanayi Anonim Şirketi'ne aittir.
İzinsiz yayımlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

İÇİNDEKİLER

Takdim.....	9
Önsöz.....	13
Etimoloji.....	15

Birinci Bölüm **TARİHİ GEÇMİŞ**

Tarihî Geçmiş.....	19
Selçuklulardan Sonra Anadolu Türk Beylikleri.....	20
Osmanlı Bayrakları.....	21
Hilafetin Tarihçesi.....	22
Osmanlı Fetihleri ve Kayıpları.....	24
1683'te Osmanlı İmparatorluğu.....	27
Memalik-i Osmaniye'de Nüfus.....	28
Osmanlı Döneminin Sarayları.....	29
Osmanlı Arması.....	30
Erkek Ecdadım, Anneleri ve Onların Kökenleri.....	32
Osmanlı Hanedanının Âzâ ve Mensupları.....	34
Osmanlı Hanedan Protokolünde Sıralama ve Unvanlar.....	36

İkinci Bölüm **PADİŞAHLAR**

Osmanlı Padişahları.....	42
Padişahların Ebeveynleri.....	44
Padişahların Kuşakları.....	45
Padişahların Doğum Tarihleri ve Burçları.....	46
Dedelerinin Vefatından Önce Doğan Padişahlar.....	47
Padişah İsimleri.....	48
Son Padişah ve Şehzadelerin İsimleri.....	49
Padişahların Sünnet Dügünleri.....	50
Padişahların Kılıç Kuşanmaları.....	52
Padişahların Tuğraları.....	54
Padişahların Lakabları ve Mahlasları.....	55
Padişahların Tarikatları.....	56

Padişahların Hocaları.....	57
Padişahların Hobileri	60
Padişahların Doğum, Vefat ve Defin Yerleri.....	61
Padişahların Tahta Geçiş Yaşları	64
Padişahların Zevceleri ve Çocukları	66
Erkek Soyları Olmayan Padişahlar	68
Hanedan Fertlerini İdam Ettiren Padişahlar.....	69
Padişahlara Takdim Edilmiş Olan Ecnebi Nişanlar	70
Padişahların Saltanat Müddeti	72
Padişahların Saltanat Dönemlerinde Yaşları ve Tahttan İndirildikten Sonra Ömür Süreleri.....	74
Padişahların Vefat Sebepleri.....	75
Padişahların Sadrazamları	76
Hanedana Damad Olan Sadrazamlar	78
Tarihte İlginç Rastlantılar	81
Valide Sultanlar	82
Saltanat Devrinde Birden Fazla İzdivaç Yapan Sultanlar	84

Üçüncü Bölüm SÜRGÜN

Mart 1924'te Sürgüne Gönderilen Hanedan Âzâları ve Mensupları	87
Sürgüne Giden Hanedan Âzâlarının Sayısı	92
Sürgüne Giden Şehzadelerin Vefat Yaşları ve Meslekleri	93
Sürgüne Giden Hanedan Âzâlarının Yaşadıkları ve Vefat Ettikleri Yerler	94
Sürgüne Giden Sultanlara Ait Notlar.....	95
Sürgüne Giden Şehzadelere Ait Notlar	96
Sürgüne Giden Şehzadelere Ait Muhtelif Malûmatlar	98
Sürgüne Giden Sultanlara Ait Muhtelif Malûmatlar	100
Tanımış Olduğum Padişah Oğulları, Kızları ve Torunları	102
1952 Kanunu'ndan Önce Türkiye'ye Gelen Hanedan Âzâ ve Mensupları	103
1974 Kanunu'ndan Önce Türkiye'ye Gelen Şehzadeler.....	103

Dördüncü Bölüm ŞECERELER

Sultan İkinci Mahmud'dan İtibaren Aile Şecerelei	109
Sultan II. Mahmud'un Sülalesi	110
Sultan Abdülmecid'in Sülalesi	112
Sultan V. Murad'ın Sülalesi.....	114

Ali Vâsıb Efendi'nin Sülalesi	116
Sultan II. Abdülhamid'in Sülalesi	118
Mehmed Selim Efendi'nin Sülalesi	120
Mehmed Abdülkadir Efendi'nin Sülalesi	122
Sultan V. Mehmed Reşad'ın Sülalesi	124
Mehmed Nâzım Efendi'nin Sülalesi	126
Mehmed Burhaneddin Efendi'nin Sülalesi.....	128
Selim Süleyman Efendi'nin Sülalesi	130
Sultan VI. Mehmed Vahideddin'in Sülalesi.....	132
Sultan Abdülaziz'in Sülalesi	134
Halife Abdülmecid'in Sülalesi.....	136

Beşinci Bölüm

HANEDANA DAİR TARİHİ VE GÜNCEL BİLGİLER

Hanedan Âzâlarının Yıllara Göre Sayıları.....	141
Şehzadelerin Yıllara Göre Dağılımı	142
Sultanların Yıllara Göre Dağılımı	143
Şehzadeler – Mart 1924'te Hayatta Olanlar	144
Şehzadeler – Mart 1924'ten Sonra Doğanlar.....	145
Sultanlar – Mart 1924'te Hayatta Olanlar.....	146
Sultanlar – Mart 1924'ten Sonra Doğanlar	147
Mart 1924'ten Beri Aile Reisleri	148
Mart 1924'ten Beri En Yaşlı Sultanlar.....	149
Mart 1924'ten Beri Hanedan Âzâlarının Doğdukları Ülkeler.....	150
Hayatta Bulunan Hanedan Âzâ ve Mensupların Sayısı.....	151
Hayatta Olan Şehzadeler	152
Hayatta Olan Sultanlar.....	153
Hayatta Olan Sultanzadeler	154
Hayatta Olan Hanımsultanlar	155
Hanedan Âzâlarının Tâbiyetleri ve Medeni Durumları	156
Hanedan Mensuplarının Tâbiyetleri ve Medeni Durumları	157
SONSÖZ	158

ÖNSÖZ

Osmanlı Hanedanı dünya tarihinde kesintisiz bir şekilde erkek neslinden altı asrı aşan bir süre imparatorluk yönetmiş ve kurucusunun ismini taşıyan tek hanedandır. Devletin kuruluş tarihi olarak kabul edilen 1299'dan Sultan VI. Mehmed Vahideddin'in memleketten ayrıldığı 1922 yılına kadar süren 600 yılı aşkın müddet zarfında Osman Gazi'nin erkek neslinden 36 padişah hüküm sürmüştür. Bunlar içerisinde müstesna kumandanlar, dahi devlet adamları, büyük sporcular, usta müzisyenler, meşhur hattatlar, güçlü şairler, ünlü bestekârlar çıkmıştır. Azası olmaktan şeref duyduğum bu hanedanın gerek dünya tarihinde, gerekse Türk-İslam tarihinde oynadığı ehemmiyetli rol günümüzde de ekseriyetle bilinmektedir.

Benim bu kitapta çeşitli başlıklar altında oluşturduğum istatistiksel veriler, tarih meraklıları tarafından ilgiyle karşılanacağını ümit ettiğim, çoğu kez nadir bilgileri içermektedir. Tarihî bölümde kuruluşundan itibaren Osmanlı Padişahlarının özel hayatlarına ait bilgiler bulunmaktadır. *“Dedelerinin Vefatından Önce Doğan Padişahlar”* ya da *“Tahttan İndirildikten Sonra Ömür Süreleri”* gibi tablolarda ekseriyetle merak edilen ama günümüze kadar pek de alâka gösterilmemiş konular ele alınmıştır.

Sürgün ve Güncel bölümlerinde 1924 yılında sürgüne giden aile fertlerine ait istatistiksel bilgiler vardır. Bugün hanedan mensuplarının bazıları yurt dışında bazıları da Türkiye'de yaşamaktadır. Mühim bir kısmı Türk vatandaşı olmuştur. Maalesef Osmanlı Hanedanı'nın sürgün edilmesinin insani yönleri fazlaca düşünülmemiş, Türk kamuoyunun bu konularda bilgi sahibi olması da mümkün olmamıştır. Benim bu bilgileri vermekteki maksadım hanedan fertlerinin kimlikleri, kökenleri, sayıları, tâbiyetleri, ve özel hayatları hakkında okuyucuyu malumat sahibi yapmaktır. Sürgüne giden şehzade ve sultanlara ait muhtelif bilgilerin bu alanlardaki boşlukları, bir parça da olsa, karşılayacağını ummaktayım. İlaveten Sultan II. Mahmud'dan itibaren hanedanın şecereleri belirtilmiştir. Ayrıca üniversitelerimizin tarih bölümü öğrencileri için de yeni araştırmalara vesile olmasını temenni ediyorum.

Kimilerinin iddia ettiği gibi, hiçbir padişah kendi devletinin, mensubu bulunduğu milletin aleyhinde bulunmuş değildir. Bu gelenek saltanatın kaldırılmasının ardından zorunlu olarak başlayan sürgün yıllarında da devam etmiş ve hiçbir hanedan mensubu yeni Türk Devleti'ni zor durumda bırakacak faaliyetler içinde yer almamıştır. İmparatorluk sonrası kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nin

dünya sahnesinde söz sahibi, güçlü bir devlet olması hanedanımız üyelerinin ortak temennisidir.

Bu kitabı hazırlarken yararlandığım mühim kaynaklardan biri merhum Yılmaz Öztuna Beyefendi'nin *Devletler ve Hanedanlar* eseridir. Kendisini rahmetle anıyorum. Değerli katkıları için akrabam Prof. Dr. Edhem Eldem ve dostlarım Prof. Dr. Ekrem Buğra Ekinci ve Sinan Kunalp'e teşekkürü borç bilirim. Ayrıca bana bilgi aktaran tüm akrabalarımın minnettarım. Son olarak refikam Hanife Candan'a destek ve yardımları için çok müteşekkirim.

Bu çalışmalarımı yapmama beni mânen hazırlayan babam Şehzade Ali Vâsıb'ı ve annem Emine Mukbile Sultan'ı şükranla yâd ediyorum. Her ikisi de benim soyum ve ailem hususunda, vatandan uzakta da olsam, âdiyetimin bilincine varmam konusunda âzami gayret göstermişlerdir. Bu araştırmalarımın onların çabalarına lâayık olabildiysem kendimi mutlu addederim.

Son olarak 1299'dan 1922'ye kadar süren tarih boyunca Osmanlı tahtına misafir olan bütün ecdadımı rahmet ve minnetle anıyorum.

Osman Selaheddin Osmanoğlu

Beylerbeyi, 2019

ETİMOLOJİ

HANEDAN KELİMESİNİN ANLAMI

Hanedan lugatta ‘kökten asil ve büyük bir aile’ (Develioğlu) olarak ifade edilir. Ka’an veya Khan veya Han bir devletin başındaki hükümdarın unvanıdır. Hanedan da o hükümdarın erkek soyundan gelen sülalesine denir.

Osman Gazi’nin erkek soyundan olduğumuzdan, bize Osmanlı Hanedanı dendi, veyahut Hanedan-ı Âl-i Osman.

Saltanat devrinde doğan kişiler ile sonradan doğanların sulbü aynıdır. *Almanach de Gotha*’da hiçbir Avrupa hanedanında bir ayırım mevzu bahis değildir. Hapsburg, Boubon, Romanov gibi sülaleler, hanedan olarak bilinirler.

Osmanoğullarının iki tür hanedan üyeleri vardır – Âzâlar ve Mensuplar. Mensupların çocukları hanedan addedilmezler.

Bu konuda *Devletler ve Hanedanlar* isminde, merhum Yılmaz Öztuna tarafından hazırlanmış ve T.C. Kültür Bakanlığı tarafından yayınlanmış kitaptaki malumatlara şükran borçluyum.

PADİŞAH KELİMESİNİN ANLAMI

Fatih Sultan Mehmed’den itibaren Osmanlı Sultanları bu unvanı kullandılar. Farsça olan bu kelimenin kökeni ve anlamları:

- Hükümdar, iktidar sahibi.
- Kökeni pād ve şah kelimelerinin birleştirilmeleri.
- Pād anlamı: Zararı ortadan kaldıran, kötülüğü düzelten.
- Şah ise: Ulu, yüce, büyük anlamına gelir.

HİLAFET İLE İLGİLİ UNVANLAR

Arap Halifelerinin Devrinde: Hâkimü’l-Haremeyn-i Şerifeyn (Mekke ve Medine’ye hükmeden).

Osmanlı Halifelerin Devrinde: Hâdimü’l-Haremeyn-i Şerifeyn (Mekke ve Medine’ye Hizmet eden). Halifetü’l-Müslimîn Halife-i Rû-yı Zemin (Yer yüzündeki Halife).

BİRİNCİ BÖLÜM
TARİHÎ GEÇMİŞ

TARİHÎ GEÇMİŞ

Osmanlı Devleti'nin kuruluş tarihi olarak kabul edilen 1299'dan Sultan Altıncı Mehmed Vahdeddin'in memleketten ayrıldığı 1922 yılına kadar, Osmanlı toprakları hanedanının kurucusu Osman Gazi'nin erkek neslinden 36 padişah tarafından yönetilmiştir.

Kesintisiz bir şekilde erkek neslinden 600 yılı aşkın bir süre hükümlanlık kurmuş olan bu aile, tarihte eşine rastlanamayacak bir örnek oluşturmaktadır. Avrupâda hüküm sürmüş hanedanların hepsinde muhtelif zamanlarda sürekliliği sağlamak için kadın soyuyla da neslin intikaline başvurulmuştur. Şüphesiz bu ataerkil yapı, Osmanlı Hanedanı'nın kendi âzâlarını tanımlamakta kullandığı kriterleri tamamen etkilemiştir. Bundan dolayıdır ki, hanedan içinde erkek soyuyla intikâl, ayrı bir önem ve vurgu taşımaktadır.

Osmanlı Hanedanı'nın kuruluşundan itibaren I. Osman'dan I. Ahmed'e kadar olan ilk 14 padişah bir önceki hükümdarın oğluydular. Saltanatın babadan oğula geçtiği bu dönem tam 318 yıl sürmüştür. I. Ahmed 27 yaşında vefat ettiğinde, oğulları tahta geçmek için fazla genç olduklarından, kardeşi I. Mustafa saltanatı devralmıştır. Bu tarihten itibaren, Osmanlı tahtı, hanedanın en yaşlı şehzadesine intikal etmiştir. "Ekber ve erşed" adıyla bilinen bu sisteme göre, babası padişah olmamış olsa bile, bir şehzadenin tahta geçmesine herhangi bir mani bulunmamaktaydı. Bu gelenek, günümüzde de hanedan reisinin tespitinde hâlâ kullanılmaktadır. Bu sistem değişikliğine rağmen, takip eden 300 yıl boyunca hüküm sürmüş olan 22 padişahın, saltanatı babalarından doğrudan devralmasalar bile hepsi, padişah çocukları olmuştur.

Erkek nesline verilen önemin en bariz işaretlerinden biri, padişah veya şehzade kızı olan sultanların çocuklarının hanedan âzâsı değil, hanedan mensubu sayılması ve bu mensubiyet ayrıcalıklarının kendi çocuklarına intikal edemesidir. Sultanzade/Beyzade veya Hanımsultan unvanını taşıyan bu sultan çocuklarının, diğer herhangi bir vatandaş gibi analarının değil, babalarının soyadını taşımaları icab eder.

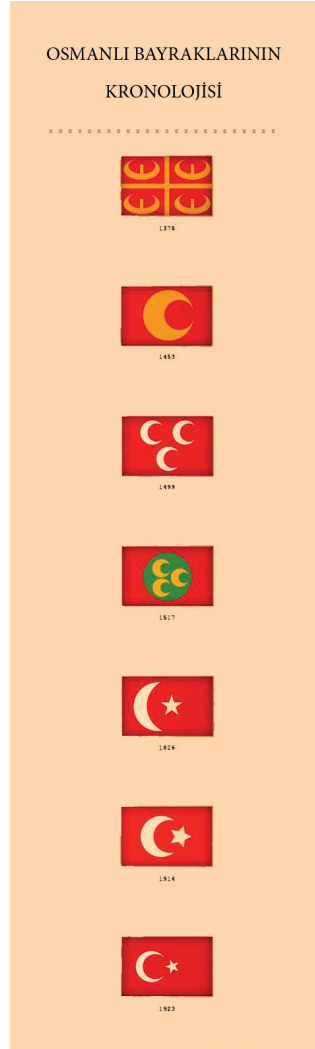
SELÇUKLULARDAN SONRA ANADOLU TÜRK BEYLİKLERİ

	Devletin İsmi	Fetheden Beylik	Hâkimiyet Müddeti	Merkez Şehirleri
1	ÇOBANOĞLU	11 sonra 13	1204 – 1320 = 116	KASTAMONU
2	KARAMANOĞLU *	13	1250 – 1487 = 237	KARAMAN, KONYA, SİLİFKE
3	GERMİYANOĞLU	13	1260 – 1429 = 169	KÜTAHYA
4	SÂHİBATAOĞLU	3 sonra 13	1262 – 1342 = 80	AFYON
5	PERVÂNEOĞLU	11 sonra 13	1266 – 1322 = 56	SİNOP
6	İNANÇOĞLU	3 sonra 13	1276 – 1368 = 92	DENİZLİ
7	MENTEŞEOĞLU	13	1278 – 1424 = 146	MUĞLA
8	HAMIDOĞLU / TEKE BEYLİĞİ	13	1280 – 1423 = 143	ANTALYA, ISPARTA
9	EŞREFOĞLU	2, 8, sonra 13	1280 – 1326 = 46	BEYŞEHİR
10	ANKARA AHİLERİ	13	1290 – 1354 = 64	ANKARA
11	CANDÂROĞLU (İSFENDİYAROĞLU) *	13	1292 – 1461 = 169	KASTAMONU
12	KARASİOĞLU	13	1296 – 1345 = 49	BALIKESİR
13	OSMANOĞLU	-	1299 – 1922 = 623	SÖĞÜT, BURSA, EDİRNE, İSTANBUL
14	SARUHANOĞLU	13	1300 – 1410 = 110	MANİSA
15	AYDINOĞLU	13	1300 – 1425 = 125	AYDIN, İZMİR
16	TÂCÜDDİNOĞLU	13	1308 – 1425 = 117	NİKSAR
17	ERETNA BEYLİĞİ	13	1327 – 1380 = 53	SİVAS, KAYSERİ
18	DULKADİROĞLU *	13	1337 – 1516 = 179	MARAŞ
19	KUTLUŞAHLAR	13	1340 – 1393 = 53	AMASYA, TOKAT
20	RAMAZANOĞLU *	13	1352 – 1517 = 165	ELBİSTAN, ADANA
21	KADI BURHANEDDİN BEYLİĞİ	13	1380 – 1398 = 18	SİVAS

* İstanbul'un fethinde müstakil kalan beylikler.

OSMANLI BAYRAKLARI

Sene	Padişah	Bayrak Rengi	Hilal Sayısı	Hilal Rengi	Yıldız Sayısı
1375	I. Murad - Hüdavendigâr	Kırmızı	4 Küçük	Sarı	0
1453	II. Mehmed - Fatih	Kırmızı	1 Kalın	Sarı	0
1499	II. Bayezid - Veli	Kırmızı	3 Küçük	Beyaz	0
1517	I. Selim - Yavuz	Kırmızı / Yeşil	3 Küçük	Sarı	0
1826	II. Mahmud - Adli	Kırmızı	1 Büyük	Beyaz	1
1914	V. Mehmed - Reşad	Kırmızı	1 Büyük	Beyaz	1
1923	Cumhuriyet Bayrağı	Kırmızı	1 İnce	Beyaz	1

HİLAFETİN TARİHÇESİ

Halifeler	Osmanlı Halifesi	İslam Halifesi Sıralaması	Seneler Arasında	Dönemsel Hilafet Müddeti
HULEFÂ-YI RÂŞİDİN			632 - 661	29
EBUBEKİR ES-SİDDİK		1	632 - 634	
ÖMER İBN EL-HATTAB		2	634 - 644	
OSMAN İBN AFFAN		3	644 - 656	
ALİ İBN EBU TALİB		4	656 - 661	
HASAN İBN ALİ		5	661	
EMEVİ Şam		6 – 19 = 14	661 - 750	90
ABBASİ Bağdad		20 – 56 = 37	750 - 1258	509
Kahire		57 – 73 = 17	1261 - 1517	257
OSMANLI İstanbul		74 – 102 = 29	1517 - 1924	408
I. SELİM	1	74		
I. SÜLEYMAN	2	75		
II. SELİM	3	76		
III. MURAD	4	77		
III. MEHMED	5	78		
I. AHMED	6	79		
I. MUSTAFA	7	80		
II. OSMAN	8	81		
IV. MURAD	9	82		
İBRAHİM	10	83		
IV. MEHMED	11	84		
II. SÜLEYMAN	12	85		
II. AHMED	13	86		
II. MUSTAFA	14	87		
III. AHMED	15	88		
I. MAHMUD	16	89		
III. OSMAN	17	90		
III. MUSTAFA	18	91		
I. ABDÜLHAMİD	19	92		
III. SELİM	20	93		
IV. MUSTAFA	21	94		

Halifeler	Osmanlı Halifesi	İslam Halifesi Sıralaması	Seneler Arasında	Dönemsel Hilafet Müddeti
II. MAHMUD	22	95		
ABDÜLMECİD	23	96		
ABDÜLAZİZ	24	97		
V. MURAD	25	98		
II. ABDÜLHAMİD	26	99		
V. MEHMED REŞAD	27	100		
VI. MEHMED VAHİDEDDİN	28	101		
ABDÜLMECİD	29	102		
Toplam		102		1293

OSMANLI FETİHLERİ VE KAYIPLARI

Dönem	Topraklar	İlk Fetih Senesi	Son Kayıp Senesi	Müddet	Bölge
14. asrın 2. yarısı	Bulgaristan	1378	1878	500	Avrupa
	Kosova	1389	1913	524	Avrupa
	Makedonya	1371	1912	541	Avrupa
	Eflak	1396	1877	481	Avrupa
15. asrın 2. yarısı	İstanbul	1453	-	-	Avrupa
	Sırbistan	1459	1878	419	Avrupa
	Yunanistan	1460	1821	361	Avrupa
	Bosna	1463	1878	415	Avrupa
	Hersek	1463	1878	415	Avrupa
	Arnavutluk	1466	1912	446	Avrupa
	Kırım	1475	1774	299	Avrupa
	Karadağ	1478	1878	400	Avrupa
	Suriye / Lübnan	1516	1918	402	Orta Doğu
	Filistin / Ürdün	1516	1918	402	Orta Doğu
16. asrın ilk yarısı	Mısır	1517	1882	365	Orta Doğu
	Hicaz	1517	1919	402	Orta Doğu
	Rodos Adası	1522	1912	390	Akdeniz
	Macaristan	1526	1718	192	Avrupa
	Dalmaçya	1527	1718	191	Avrupa
	Slovakya	1530	1699	169	Avrupa
	Irak	1534	1918	384	Orta Doğu
	Cezayir	1534	1830	296	Kuzey Afrika
	Boğdan	1538	1812	274	Avrupa
	Yemen	1547	1918	371	Orta Doğu
	Körfez	1550	1913	363	Orta Doğu
	Libya	1551	1911	360	Kuzey Afrika
	Kıbrıs Adası	1571	1878	307	Akdeniz
	Tunus	1574	1881	307	Kuzey Afrika
	Lehistan	1577	1699	122	Avrupa
16. asrın 2. yarısı	Gürcistan	1578	1736	158	Kafkaslar
	Dağıstan	1578	1736	158	Kafkaslar
	Ermenistan	1583	1736	153	Kafkaslar
	Azerbaycan	1590	1607	17	Kafkaslar
	Girit Adası	1669	1897	228	Akdeniz
17. asır	Girit Adası	1669	1897	228	Akdeniz

Bazı ülkeler zaman zaman kaybedilip, sonra tekrar kazanılmıştır. Verilen tarih ilk fetih ve son kayıp senesidir.

PADİŞAHLARIN TOPRAK FETİHLERİ VE KAYIPLARI

	Padişah	Sene	Takriben Km Kare	Artı / (Eksi)
	ERTUĞRUL	1299	5,000	
1	I. OSMAN	1324	16,000	11,000
2	ORHAN	1362	95,000	79,000
3	I. MURAD	1389	500,000	405,000
4	I. BAYEZİD	1402	430,000	(70,000)
5	I. MEHMED	1421	430,000	-
6	II. MURAD	1451	880,000	450,000
7	II. MEHMED	1481	2,214,000	1,334,000
8	II. BAYEZİD	1512	2,375,000	161,000
9	I. SELİM	1520	6,557,000	4,182,000
10	I. SÜLEYMAN	1566	14,983,000	8,426,000
11	II. SELİM	1574	15,162,000	179,000
12	III. MURAD	1595	19,902,000	4,740,000
13	III. MEHMED	1603	22,000,000	2,098,000
	CUMHURİYET	1923	779,452	

Birinci büyük toprak kayıpları: 1684 – 1699 yılları arasında Osmanlı Devleti Roma Cermen İmparatorluğu'na bağlı Kutsal İttifak devletlerine karşı (Lehistan, Venedik, Avusturya-Macaristan, Malta ve diğerleri) 16 yıl süren savaşlar yapmıştır. Bu süreçte dört padişah (IV. Mehmed, III. Süleyman, II. Ahmed, II. Mustafa) hüküm sürmekte idi. Osmanlıların ağır yenilgisi sonucunda imzalanan Karlofça Andlaşması ile ilk büyük toprak kaybı yaşanmıştır.

İkinci büyük toprak kayıpları: 19. yüzyılın sonlarında imparatorluğun zayıf düştüğü, Sultan II. Abdülhamid dönemine rastlar. Şöyle ki:

1878'de Romanya, Bulgaristan, Sırbistan, Karadağ müstakil oldular.

Bosna ve Hersek, Avusturya-Macaristan'a bağlandı.

Kars, Ardahan, Batum ve Doğu Bayezid Rusya'ya bağlandı.

Teselya Yunanistan'a bağlandı.

Kıbrıs Adası Birleşik Kraliyet'e bağlandı.

1881'de Tunus Fransa'ya bağlandı.

1882'de Mısır Birleşik Kraliyet'e bağlandı.

1884'te Somali Birleşik Kraliyet'e bağlandı.

1885'te Habeşistan İtalya'ya bağlandı.

1898'de Girit Adası müstakil oldu, sonradan Yunanistan'a bağlandı.

1899'da Kuveyt müstakil oldu.

Üçüncü büyük toprak kayıpları: Sultan V. Mehmed Reşad döneminde “İttihad ve Terakki” idaresinde yaşanmıştır:

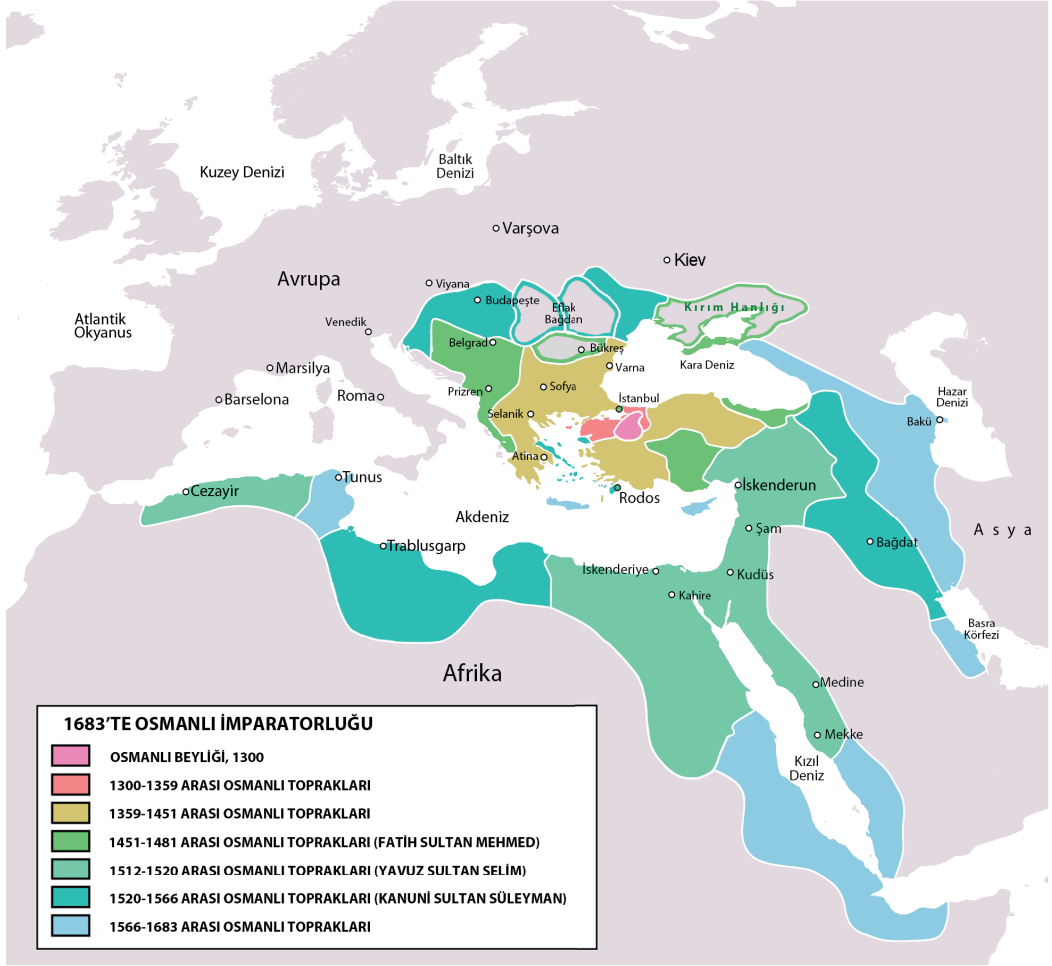
1911 – 1912'de Trablusgarb Harbi (Libya)

1912 – 1913'te Balkan Harbi (Batı Trakya, Kosova, Makedonya,
Arnavutluk, Ege Adaları)

Son büyük toprak kayıpları: Birinci Dünya Savaşı bitiminde imparatorluğun yıkılması ile sonuçlanan büyük toprak kayıplarıdır. Bunların büyük çoğunluğu Ortadoğu'daki Arap ülkeleridir.

Bugün Türkiye Cumhuriyeti'nin yüzölçümü takriben 15. yüzyıl ortalarındaki Osmanlı İmparatorluğu'nun alanı kadardır.

1683'TE OSMANLI İMPARATORLUĞU

MEMALİK-İ OSMANİYE'DE NÜFUS

1300 ve 1400'lerdeki nüfus bilgilerine güvenilmez.

Asır başındaki tahmini nüfuslar şöyle:

Sene	Devir	Dünya Nüfusu	Osmanlı Nüfusu	%
1500	II. Bayezid	438 Milyon	11 Milyon	2.5
1600	III. Mehmed	579 Milyon	29.5 Milyon	5.1
1700	II. Mustafa	682 Milyon	25 Milyon	3.7
1800	III. Selim	879 Milyon	26 Milyon	3.0

Bazı kaynaklardan Osmanlı topraklarındaki bir kaç senenin nüfus sayısına ulaşılabilindi:

1520'de 11,692,000 1566'da 15,000,000 1683'te 30,000,000

1880'lerden itibaren nüfus sayımları daha güvenilirdir.

Sene	Toplam	Müslim	%	Gayrimüslim	%	
1831	27,230,000					
1856	35,350,000					
1884	17,143,859	12,590,352	73.4	4,553,507	26.6	
1894	18,450,845	13,645,903	74.0	4,804,942	26.0	
1906	20,897,617	15,518,478	74.3	5,379,139	25.7	
1914	18,520,016	15,044,846	81.2	3,475,170	18.8	
1919	14,629,000					

A: 1878'den 1884 arası çok büyük toprak kaybı oldu.

B: Balkan Savaşı'nda gayrimüslim nüfuslu topraklar kaybedildi.

C: Birinci Dünya Savaşı'nda hem çok şehit verildi hem de tüm Ortadoğu coğrafyasındaki memleketler kaybedildi.

OSMANLI DÖNEMİNİN SARAYLARI

	Payitaht	Sarayın İsmi	Kurucusu	İnşaatı
1	Bursa	Bey	Orhan	1300 lerin ortası
2	Edirne	Edirne	II. Murad	1450
3	İstanbul	Saray-ı Atik	II. Mehmed	1454
4	İstanbul	Topkapı	II. Mehmed	1478
5	İstanbul	Dolmabahçe	Abdülmecid	1855
6	İstanbul	Yıldız	III. Selim	1790 lar
7	İstanbul	Beylerbeyi	Abdülaziz	1865
8	İstanbul	Çırağan	Abdülaziz	1871-1876

1– Bu sarayın bir kalıntısı kalmamıştır.

2– II. Murad zamanında yapımına başlanmış, II. Mehmed döneminde tamamlanmıştır. En görkemli devri Sultan Avcı IV. Mehmed devrinde yaşandı. 1876/1877 Rus savaşı sırasında yıkıldı.

3– İstanbul'un fethinden hemen sonra, günümüzde İstanbul Üniversitesi'nin bulunduğu alanda inşaatı başlamıştır. Bir asır geçmeden, 1541'de yandı.

4 – Dört asra yakın 25 padişaha ev sahipliği yapan bir saraydır.

5 – Son padişahlara toplam 35 sene ev sahipliği yapan bir saraydır.

6 – 32 sene boyunca Sultan II. Abdülhamid'in saltanatını sürdürdüğü saraydır.

7 – Yazlık kullanım ve ecnebi misafirleri ağırlamak için inşa edilmiş bir saraydır.

8 – 1876'da sabık padişah Sultan V. Murad'a 28 sene boyunca ikameti için tahsis edilmişti. 1909'da ancak bir sene kadar parlamento binası olarak kullanıldı ve 1910'da 5 saat içinde tümüyle yandı.